

10 agio hvartill sedelmyntet för närvarande kurserar förluster på enskild hand vid öfvergången till pari icke kunna undvikas, hvilka förluster blifva desto betydligare ju längre med reformen dröjer och ju flera transaktioner, som derförinnan hinna afslutas; att vidare början af året, då exportörerne indragit betalningen för sina sändningar till utlandet, medan importörerne ännu icke remitterat penningar för sina vinster requisitioner är den med afs~~eende~~ å handeln på utlandet lämpligaste tid för öfvergången, samt att slutligen äfven i den inrikens handeln affärens vid denna tidpunkt regleras och solderas. Och då enligt hvad Senaten känt är Hypoteksföreningen icke har utsigt att vid lånets afslutande genast erhålla större belopp än ungefär 4 miljoner mark, medan återstoden först efter hand antingen genom försäljning af obligationer, eller om lånet i annan form afslutas, efter subskriptionsvilkoren på bestämda terminer kommer att inflyta, så skulle väntan till 8 miljoner mark till Banken influtit, fördröja reformen, medan Bankens öppnande för silfverutvexling i Senatens tanke kunde utan all fara ske äfven vid ett förråd för cirkulationen af endast 4 miljoner mark, isynnerhet som detta förråd i den mån lånets indragning fortgår kommer att efterhand förstärkas.

20

362 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 23.XI 1864

RA, A. Armfelts brevsamling

Högvälborne Herr Grefve!

30 För Högvälborne Herr Grefvens vördade bref af den 16 dennes får jag äran aflägga min ödmjukaste tacksägelse. Den fortfarande värdrika välvilja, hvartill jag af detsamma tror mig våga sluta, är mig en sann tröst i de många bekymmerfulla angelägenheter, som sysselsätta mig.

I förrgår på aftonen hade jag äran tillskrifva Herr Grefven några rader i afsigt att med posten i går förfullständiga mitt ödmjuka meddelande. Omständigheterna föranledde ett uppskof härmed till i dag.

Fullkomligen inser jag det ömtåliga i den sak, hvarom fråga är. Men den är för vårt land en lifsfråga, som icke kan undanskjutas.

40 Med något grand af mensklig rättskänsla borde man i Ryssland finna det orimliga deri, att man ålägger vår ringa Bank att med silfver inlösa de hundratal miljoner sedlar, man der sätter i omlopp. Ty det är enkelt detta, som gör vår olycka. Vår Bankvaluta är dessutom landets invånares egendom. De deponerade den 1841 i Svenska sedlar, som voro lika i värde med silfver; och våra sedlar äro bevis öfver denna deposition, mot hvilka de äro absolut berättigade att återfå sin egendom. Men nu har styrelsen af nödtvång – för de Ryska sedlarnes skuld – lagt beslag på densamma och återgifver endast 3/4 delar deraf, äfven detta efter godtycke.

50 Någon »separatism» finnes icke i bemödandet att komma från sagde förderf bringande oredlighet. Så snart Ryska sedeln i Ryssland inlöses till pari, skall det äfven ske här; och all skilnad mellan båda mynten är då åter försvunnen.

Derigenom att vår Bank, tills detta sker, invexlar endast sina egna sedlar, höjes väl dessas värde; men Ryska sedeln går och gäller här till jemnt samma värde som förut. Och man kan väl i Ryssland icke anse det för ondt, att åtminstone här i landet Ryssar kunna erhålla

penningar, hvilkas värde icke dagligen försämras.

Men hufvudfrågan är ju redan afgjord, och *Finansministerns skriftliga medgifvande finnes* i Statssecretariatet,

Af det, som nu begäres, är väl punkten 2:o Att myntreformen skall få proklameras, då 4 miljoner mark af Hypoteksföreningens lån till Banken influtit, den mindre nödvändiga. Men då Föreningen icke får mera kontant genast vid lånets afslutande, så fördröjes reformen äfven om lånet lyckas. Dock det är oafgjordt, om lånet fås. Sker detta icke, så hafva vi utvägar att förskaffa 4 miljoner på annat håll. Fås lånet, men försäljningen af obligationerna icke lyckas, utan endast 15 à 16 à 18 hundratusen rubel inflyta, så äro vi lika ohjelpiga, så länge vi äro bundna vid 8 miljoner mark. 10

Medgifvandet är derföre af ofantlig vigt, ty det förutan kan reformen i två fall mot ett blifva omöjlig. Men hellre än att denna fråga skulle tjena till anledning att höra Finansministern och till *svepskäl* att göra hela reformen om intet, må den, ehuru olyckligt detta än vore, förfalla. Deremot är punkten 1:o Att Hypoteksföreningen får understödas med högst 150 000 R:1 S:r absolut nödvändigt vilkor. Ty derförutan blir intet lån af.

Det är endast i hopp om detta understöd, Föreningen börjat negotiationen. Vilkokren äro sådane, att de omöjligen kunna antagas, om ej sagde hjälp kommer dertill. 20

Föreningens ombud afresa härifrån den 26:e och vänta af Herr Grefvens godhet att i Petersburg blifva underrättade om utgången i denna punkt.

Äfven jag vågar ödmjukast bedja om telegramunderrättelse, såsnart saken är afgjord. Meningen är att lofva understödet, ifall lånet är afslutadt senast den 20 December. Detta skulle bero af Senatens beslut; hvarföre Senaten anhållit om Nådigt tillstånd att få närmare bestämma tid och vilkor för subventionens utbetalning. 30

Endast denna punkt 1:o kan förtros åt ett telegram. Punkt 2:o är en hemlighet väl värd att bevara; ty dess utspridande skulle föranleda spekulationer på Bankens silfver. Hela frågan har här blifvit sub secreto behandlad. Endast två förtroendemän af Expeditionens betjen-te hafva medvetenhet derom. Tyvärr komma nu och då notiser från Petersburg på smygvägar.

På det enträgnaste får jag bedja Högvälborne Herr Grefven, att likväl icke anse punkten 2:o för oviktig. Endast den hårda nöden och farhågan att möjligen förlora allt hafva dikterat, hvad jag i det föregående haft äran derom anföra. 40

Den begärda förändringen är för sig en verklig småsak.

Att börja med 4 miljoner i stället för med 8 vore redan något mera.

Men här är fråga: att *förkunna* reformen med 4 miljoner på hand för cirkulationen. Verkligheten, utvexlingen, silfrets utgifvande i cirkulationen i stort *börjar först 6 månader derefter*. Då har redan å lånet influtit mera – huru mycket kan ingen veta, men dock några 100:e tusen rubel ytterligare, kanske / tillsammantaget / fullt 2 miljoner, så att alltså början kan ske med 8 miljoner mark för cirkulationen; det är enligt min öfvertygelse med dubbelt mera, än cirkulationen kan fördraga.

Gud skall veta, att jag innerligt önskade befria vår ädle Nådige Monark från det obehag, denna frågas vidrörande kan, väcka. Men saken är af så oändlig vigt. Och man tjenar Monark och fädernesland, genom att drifva på det, som betyder folkets lycka och inger tack-samhet och kärlek för Monarken – äfven om saken för ögonblicket oroar. 50

Lätt begripligt är, att en orättvisa, som så dagligen gör sig påminnd, skall nära andra känslor mot Ryssland, än dem man der önskar hos vårt folk återfinna.

Måtte äfven Herr Grefven i sakens stora vigt och den motsvarande tillfredsställelsen öfver framgång deri finna en ersättning för de bekymmer, genomförandet kan gifva.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda

10

Högvälborne Herr Grefvens
aldra ödmjukaste tjänare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 23 Nov. 1864.

363 J. V. SNELLMAN – C. H. MOLANDER 23.XI 1864

RA, Generalguvernörskansliets arkiv

20 Välborne Herr V(erklige) Statsråd.

I går på qvällen hade jag äran söka H:r Statsrådet och lemnade en hemställan till H(an)s Majestät – i koncept, emedan utskrifna exemplaret cirkulerar till underskrift.

Hemställan innehåller två momenter:

1:o Subvention åt Hyp(oteks) Fören(inge)n 150 000 R(ube)l högst. Fören(inge)n får nemligen lån till 80 % – men skulle genom subvention erhålla 85 %, det lägsta möjliga, hvartill den kan låna. Räntan 4 1/2 p(ro)cent.

30 2:o Silfverutvexlings *proklamerande* – verklig utvexling 6 mån(ader) derefter – sedan Banken, fått mottaga *fyra* miljoner mark. Förut bestämdt 8 miljoner. Detta emedan H(ypoteks) För(eninge)n får fixt endast 4 miljoner – det öfriga efterhand mera el(ke)r mindre.

Jag har redan haft äran lemna en P(ro) M(emoria) åt Generalguvernören.

Men ärendet brodskar för låneunderhandlingens skuld. Grefve Armfelt är p(e)r express prevenerad. Kan expedition fr(ån) General Guvernörs kansliet blifva färdig i dag och allt i afton afgå? Derom anhåller jag förbindligast – motseende benäget svar.

40 Med utmärktaste Högaktning

Ödmjukaste tjänare
Joh. Vilh. Snellman

d. 23 Nov.

Seine Kajs(erliche) Majestät hat gnädigst zugegeben:

dass der Hypothekenverein von ihrer Anleihe bis 3 Miljonen R(ube)l Silber in der Finnischen Bank deponiren darf.

Seine Majestät hat gnädigst zu befehlen geruht:

50 dass, sobald von dieser Deposition 2 Miljonen R(ube)l Silber in ausländischen Valuten in die Bank eingegangen sind, *metallische Münze das einzige* in Finland gesetzliche *Geld seyn soll*, von dem Tage an, welchen der Senat bestimmt.

und es dem Senat gnädigst überlassen alle für diese Reform nöthigen Maassregeln zu ergreifen,